

P R O G R A M

Súkromného liečebno-výchovného sanatória

Pobyť v liečebno-výchovnom sanatóriu r i e š i:

1. Možnosť umiestnenia dieťaťa v sanatóriu na žiadosť rodičov / ich zástupcov / pri zistení začínajúcich problémov, ktoré rodina nevie zvládnuť - prevencia .
/ Drobné krádeže, záškoláctvo, príslušnosť v gangoch, začínajúca narkománia /
Umiestnenie dieťaťa v takom prípade je vysoko účinné ,finančne málo náročné
a pokiaľ rodina začne riešiť problém v zárodku, resocializácia si vyžaduje krátky čas .
2. Individuálny prístup a poradenstvo rodine. Potrebnú starostlivosť o konsolidáciu vzťahov medzi dieťaťom a rodinou / v prípade, že dieťa má funkčné rodinné zázemie /.
3. Skracuje pobyt dieťaťa v zariadení na minimum
4. Individuálnu profesijnú orientáciu cez štúdium, až po uzavretie pracovného pomeru a ubytovania / v prípade že chlapec nemá funkčné rodinné zázemie /.

Program rieši všetky prípady detí, teda nielen tie, ktoré úspešne ukončili 9.roč ZŠ ale aj prípady detí, ktoré ukončili ZŠ v nižších ročníkoch a nie sú schopné, resp.nemajú záujem pokračovať v štúdiu na SOŠ.

Liečebno -výchovné sanatórium poskytuje liečebno – výchovnú starostlivosť deťom a mládeži s poruchami správania / neprispôsobivé správanie, asociálne správanie, antisociálne správanie / vo veku od 6 do 18 rokov / ďalej len deti /.

Prijatie dieťaťa do LVS je možné :- prostredníctvom orgánu sociálnoprávnej ochrany

- rozhodnutím súdu
- z DeD, KC a pod.
- priamo z rodiny.

Vo všeobecnosti môže byť dieťa do LVS umiestnené na základe :

- rozhodnutia súdu o výchovnom opatrení
- právoplatného rozhodnutia súdu o ústavnej výchove
- právoplatného rozhodnutia súdu o predbežnom opatrení
- žiadosti detského domova, krízového centra a pod.
- žiadosti rodiča.

Pokiaľ ide o umiestnenie dieťaťa na základe žiadosti detského domova, alebo rodiča. je prijatie a dĺžka pobytu v LVS prispôsobená potrebám dieťaťa.

Prijatie dieťaťa z rodiny bez predchádzajúceho pobytu v diagnostickom centre predpokladá žiadosť rodiča priamo riaditeľovi LVS, prípadne prostredníctvom kurátora pre deti a mládež príslušného odboru sociálnych vecí. keďže v súčasnosti sa naďalej v tejto inštitúcii sústreďujú informácie o tzv. problémových, či ťažkovychovávatel'ných deťoch.

Detské domovy, rodičia a pestúni k nám posielajú svoje deti najmä vtedy, keď sami nedokážu zvládnuť ich správanie keď sa u detí vyskytnú drobné, či väčšie krádeže, keď sa dieťa dostáva pod vplyv partie, keď je veľké nebezpečenstvo kolektívnej činnosti inak trestnej, resp. u starších ako 15-ročných detí činnosti trestnej a požívania rôznych návykových látok / cigarety, alkohol, prchavé látky a drogy /. Často sú to deti, ktoré záškoláčia, majú problémy s učením, úteky z domu, resp. z detského domova, narušené a konfliktné vzťahy s rodičmi, súrodencami, pedagógmi. S takýmito deťmi v sanatóriu intenzívne terapeuticky pracujeme a pokiaľ je to len trochu možné, terapia zahŕňa aj rodičov.

V zariadení sú umiestnené školopovinné deti, preto je súčasťou LVS **základná škola**. Vyučuje sa v nej podľa platných učebných osnov pre ZŠ. Škola zabezpečuje výchovnovzdelávací program žiakov od 1. po 9. ročník ZŠ. V prípade potreby sa pre žiakov vypracúvajú individuálne programy a v prípade potreby sa vytvára individuálny pracovný režim pre žiaka, zaraďujú sa relaxačné prestávky a pod. Prístup ku žiakom na vyučovaní je maximálne prispôsobený individuálnym potrebám jedinca.

V LVS sú zriadené výchovné skupiny. Väčšina detí je zaradená do **samostatných skupín**, iba deti bezprostredne po príchode do sanatória - jedna výchovná skupina sú zvyčajne po dobu jedného mesiaca zaradené do **diagnostickej skupiny**. Ide zväčša o novoprijaté deti, u ktorých je diagnostika a adaptácia na podmienky sanatória nevyhnutná.

Výchovné skupiny sa riadia vypracovaným režimom dňa a týždňa, ktorý zabezpečujú skupinoví vychovatelia.

V prevýchove ťažkovychovatel'ných detí máme špecifické **podmienky a zásady hodnotenia**. Vychádzame zo skutočnosti, že všeobecné pedagogické a socializačné vplyvy a prostriedky zlyhali, preto hľadáme také formy a metódy, ktoré by navodili pozitívnu zmenu v hodnotovej orientácii našich detí. Základom hodnotiaceho systému je každodenné hodnotenie dieťaťa vychovávateľom, učiteľom, pomocným vychovávateľom. Toto každodenné hodnotenie je podkladom pre týždenné hodnotenie, ktoré sa realizuje formou skupinového stretnutia – „**voľnej tribúny**“. Je to fórum, na ktorom sa 1x týždenne stretnú všetky deti spolu so zamestnancami a zhodnotí sa uplynulý týždeň. Tu sa môže každý vyjadriť a slušnou formou prezentovať svoje pripomienky, či výhrady. Toto fórum je založené na 2 zásadách: ROVNOSŤ a SLUŠNOSŤ.

Osobitný režim majú deti, ktoré už ukončili 9. rok školskej dochádzky v ZŠ v nižšom ako 9. ročníku ZŠ a nemajú predpoklady riadne sa vyučiť v niektorom učebnom odbore, resp. zlyhali na niektorej odbornej škole. Takéto deti sú zaradené do jednoročnej prípravy na výkon jednoduchých činností v odbore poľnohospodárska výroba a chovateľstvo domácich zvierat – farmárstvo. Podmienkou pre zaradenie do farmárskeho výcviku je dobrovoľnosť zo strany chlapca. Tento kurz zabezpečuje teoretickú i praktickú výuku. Výhodou takéhoto učebného odboru je skutočnosť, že nie je štruktúrované na školský rok, ale na kalendárny rok, teda učeň môže byť do farmárskeho učilišťa prijatý prakticky kedykoľvek.

Pre deti, ktoré ukončili 9. roč. ZŠ zabezpečujeme ďalšie štúdium na stredných odborných učilištiach podľa ich profesijnej orientácie. Ak je predpoklad zrušenia ústavnej výchovy nad dieťaťom, potom pre neho zabezpečujeme učebný odbor v blízkosti jeho pôvodnej rodiny, do ktorej sa zo sanatória vracia. Ak však rodinné prostredie neumožňuje návrat do dieťaťa späť do rodiny a dieťa pritom úspešne prešlo reedukačným programom a má schopnosti študovať v rámci normálnej populácie, v takom prípade ponecháme dieťa v našej starostlivosti, poskytujeme mu ubytovanie, stravovanie, oblečenie, pomoc v príprave na vyučovanie a dieťa denne dochádza verejnou dopravou do príslušného odborného učilišťa. Títo uční tvoria jednu výchovnú skupinu so špecifickým programom. Primerané podmienky je LVS schopné poskytnúť deťom nielen pre štúdium na strednom odbornom učilišti, ale aj pre štúdium na ďalších typoch škôl – od stredných škôl s maturitou až po vysoké školy.

Súčasťou sanatória je tzv. **klinika**, ktorá plní funkciu diagnosticko – terapeutického a prognostického centra. Na klinike pracujú psychológovia, liečebný pedagóg, terapeut, soc. pracovníci, zdravotná sestra, pedopsychiater. Ich práca je zameraná v prvom rade na zistenie hodnotovej orientácie, schopností, záujmov, charakterových osobitostí a aktuálneho psychického stavu chlapcov. Jej cieľom je zmena zafixovaného systému neželateľných hodnôt, o rozvíjanie záujmov a schopností v súlade s predpokladaným profesionálnym zameraním chlapcov a usiluje sa v prvom rade o to, aby sa chlapec mohol čo najskôr vrátiť do svojho prirodzeného prostredia, pokiaľ je to možné. Pri dosahovaní výchovných cieľov, ktoré stanovuje klinika v individuálnych programoch pre každého jednotlivého chlapca, používajú pracovníci kliniky jednak individuálne a jednak kolektívne metódy práce s deťmi.

Spomenieme aspoň niektoré: - logoterapia

- riadené interview
- analýza výtvorov činnosti
- autogénny tréning
- nácvik sociálnych zručností, atď.

Ďalej sa pracovníci kliniky zoznamujú so všetkými dostupnými materiálmi o chlapcovi a usilujú sa získať ďalšie nové informácie najmä o rodine, ich vzájomných vzťahoch, kultúrnej a ekonomickej úrovni, aby to poslúžilo pri výchove dieťaťa. Najdôležitejším hmatateľným produktom spoločnej práce kliniky, školy a výchovy je **individuálny program rozvoja osobnosti dieťaťa** obsahujúci návrh na celkový prístup k dieťaťu, analyzujú sa v ňom problémy, na ktoré sa v prevýchove sústredíme, je tu informácia o spolupráci s rodinou a taktiež doporučené postupy v procese výchovy a vzdelávania, ktoré sa neustále doplňujú a upravujú, pretože prevýchovný program nemá charakter dogmy, ale sústavne sa dotvára a koriguje podľa aktuálneho stavu prevýchovného procesu. Okrem uvedených činností má klinika zriadenú aj **telefonickú linku dôvery**, kde môžu rodičia i deti získať základné informácie o pobyte v sanatóriu, podpornú slovnú pomoc ako i odbornú radu.

Za veľmi významnú, v procese prevýchovy, považujeme **spoluprácu s rodinou**. Prvý kontakt s rodinou je spravidla telefonický, pri ktorom zisťujeme hlavné príčiny umiestnenie dieťaťa u nás, informujeme o podmienkach prijatia a dohodneme osobný kontakt. Pri prvom osobnom stretnutí pracovníci kliniky analyzujú aktuálny stav nielen z hľadiska dieťaťa, ale aj situáciu v rodine a na základe toho rozhodnú o prijatí, resp. doporučia rodine iné riešenie.

Pri prijatí dieťaťa do sanatória máme možnosť individuálne – psychologickou prácou hlbšie preniknúť do jeho problémov a problémov jeho rodiny. Telefonické a osobné kontakty s rodinou sú časté a podnet k nim dáva rodina alebo cielene klinika. Zámerom je nielen informovať rodinu o aktuálnom stave ich dieťaťa, ale aj usilovať o nápravu vzťahov k dieťaťu, ovplyvniť prípadne nesprávne výchovné metódy a postupy v rodine, čo sa môže pozitívne odraziť aj na výchove ďalších detí v danej rodine. Pre prácu s rodinou je v sanatóriu zriadený tzv **host'ovský byt**, takže členovia rodiny môžu počas víkendu bývať v tomto byte spolu s dieťaťom. Umožňuje nám to sledovať zmeny vo vzťahoch v rodine a aj rodičia sa môžu presvedčiť, nakoľko sa upravuje správanie ich dieťaťa. Rodina sa môže rozhodnúť ako dlho ponechá dieťa v našej starostlivosti. Pracovníci kliniky určia optimálny čas pobytu a ponúknu ho rodičom. Dĺžka pobytu je minimálne 1 mesiac. Dieťa je o všetkom informované, zúčastňuje sa na tvorbe vlastného programu. Nemáme záujem na zbytočnom predlžovaní pobytu, práve naopak. Snažíme sa o intenzívny prevýchovný program a čo možno najrýchlejší návrat dieťaťa do prirodzených podmienok. Práca s rodičmi je tiež zameraná na profesionálnu orientáciu dieťaťa. Spolu s nimi sa usilujeme vybrať vhodné povolanie pre chlapca, rešpektovať záujem dieťaťa a v súlade s touto voľbou usmerňovať jeho záujmy a motivovať ho k učeniu. Väčšina neúspechov detí v škole pramení z neprimeraných nárokov na dieťa, resp. z nevedomosti rodiča ako pristupovať k dieťaťu s poruchou učenia pri príprave na vyučovanie. A toto je taktiež pole pôsobnosti pracovníkov kliniky “ naučiť rodičov učiť sa s deťmi“ Vo výbere vhodného povolania vidíme taktiež možnosť prevencie kriminality.

LVS poskytuje teda rodičom všetky dôležité informácie o dieťati a to z pohľadu vzdelávacieho, výchovného, psychologického i zdravotného. Zároveň získavame pre

nás dôležité informácie o rodine / štruktúra, vzťahy, kohézia, ochota spolupracovať, ochota meniť zaužívané spôsoby výchovy, atď./, ktoré potom využívame pri zostavovaní individuálny program rozvoja osobnosti dieťaťa

Naša výchova nie je izolovaná od prirodzeného prostredia dieťaťa a pokiaľ je to len trochu možné, snažíme sa o krátkodobé pobyty dieťaťa v rodine a jeho prirodzenom prostredí.

Krátkodobému pobytu dieťaťa v rodine / napr. počas víkendu, školských prázdnin/ predchádza získavanie informácií o aktuálnej situácii v rodine a to jednak sprostredkované cez sociálnych kurátorov odborov soc. vecí a jednak priamo v rodine návštevou nášho pracovníka. Vo väčšine prípadov tak získame ucelený obraz o situácii v rodine a máme tak možnosť dopĺňovať a porovnávať tieto získané informácie s informáciami uvádzanými v dokumentácii dieťaťa. V konečnom dôsledku získané informácie využívame v našej komplexnej práci s dieťaťom.

Návštevy rodičov a príbuzných dieťaťa v zariadení neobmedzujeme, lebo nám ide o uchovanie čo najužšieho kontaktu medzi rodičmi a dieťaťom, medzi súrodencami a dieťaťom, medzi príbuznými a dieťaťom. Máme vytvorený priestor pre osobný kontakt a najmä rozhovory medzi rodičmi dieťaťa a pracovníkmi sanatória / učiteľia, vychovávatelia, zdravotná sestra, soc.pracovníčka, psychológovia, ved.vychovávateľ, riaditeľ/. Znalosť funkčnosti rodiny je pre nás osobitne významná z hľadiska možnosti návratu dieťaťa do pôvodnej rodiny po ukončení pobytu v LVS.

Pobyt dieťaťa v LVS vo všeobecnosti končí v prípade :

- právoplatného zrušenia ústavnej výchovy súdom
- právoplatného zrušenia predbežného opatrenia súdom
- dosiahnutia plnoletosti, ak ústavná, alebo ochranná výchova nebola súdom predĺžená do 19. roku veku z dôvodu prípravy na budúce povolanie
- podmieneného prepustenia dieťaťa; tu však dieťa zostáva v evidencii LVS, je našim zariadením ďalej sledované, pričom podmienené prepustenie trvá do právoplatného rozhodnutia súdu vo veci ústavnej a ochrannej výchovy, alebo do rozhodnutia riaditeľa LVS o zrušení podmieneného prepustenia.

Chlapcom, ktorí ukončili v našom učilišti jednoročný farmársky výcvik a vlastná rodina nie je spôsobilá prijať ich späť, pomáhame pri zaradení sa do pracovného procesu, poskytujeme ubytovanie a stravovanie, pričom pre nich hľadáme vhodné

pracovné príležitosti, snažíme sa ich pripravovať na samostatný život. Pokúšame sa hľadať pre nich ubytovanie aj mimo LVS.

Naša starostlivosť o dieťa nekončí prepustením do rodiny, jeho zaradením do pracovného pomeru, či ubytovaním mimo LVS. Nadalej mu poskytujeme poradenský servis / psychologický, právny, sociálny ekonomický, atď /.